

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 29/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 23 § lagen om arbetsmarknadsstöd

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 september 2001 en proposition med förslag till lag om ändring av 23 § lagen om arbetsmarknadsstöd (RP 125/2001 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Åtgärdsmotioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande åtgärdsmotioner:

- En åtgärdsmotion om höjt arbetsmarknadsstöd (AM 207/2000 rd — Esa Lahtela /sd), som remitterades till utskottet den 13 september 2000,
- en åtgärdsmotion om enhetliga barntillägg i fråga om arbetslöshetsförmåner (AM 213/2000 rd — Leea Hiltunen /fkf m.fl.), som remitterades till utskottet den 13 september 2000, och
- en åtgärdsmotion om samordning av arbetslöshetsdagpenningens och arbetsmarknadsstöds barnförhöjning (AM 24/2001 rd — Leea Hiltunen /fkf), som remitterades till utskottet den 3 april 2001.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultative tjänstemannen Pekka Viljanen, biträdande avdelningschef Carin Lindqvist-Virtanen och regeringssekreterare Katriina

Alaviuhkola, social- och hälsovårdsministeriet

- lagstiftningsrådet Pasi Järvinen, arbetsministeriet
- juristen Olli Häkkinen, Folkpensionsanstalten
- biträdande föreståndare Eila Kylänen, Folkpensionsanstalten, Helsingfors försäkringsdistrikt
- forskaren Antti Parpo, Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården
- arbetskraftskonsulent Paula Pere, arbetskraftsbyrån i Östra centrum
- t.f. direktör Riitta Halttunen-Sommardahl, Helsingfors stads östra socialcentral
- ombudsman Mikko Räsänen, Servicearbetsgivarna
- juristen Janne Metsämäki, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC
- generalsekreterare Jouko Vasama, Social- och hälsovårdsorganisationernas Samarbetsförening SAF r.f.
- sekreteraren för fackliga frågor Airi Salmi, Socialarbetarnas Förbund
- ordförande Lea Karjalainen, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation TVY r.f.
- ordförande Pirjo Riikka Walta, Totu-ryhmä.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från Centralförbundet för socialskydd och hälsa.

PROPOSITIONEN OCH ÅTGÄRDSMOTIONERNA

Propositionen

I proposition föreslås ändringar i lagen om arbetsmarknadsstöd. Barnförhöjningen till arbetsmarknadsstödet höjs till samma nivå som barnförhöjningen till arbetslöshetsdagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2002 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2002.

Åtgärdsmotionerna

I åtgärdsmotion AM 207/2000 rd föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att barnförhöjningen till arbetsmarknadsstödet skall ligga på samma nivå som barnförhöjningen till det inkomst-

relaterade utkomststödet för arbetslösa, att arbetsmarknadsstödet nivåhöjs och att behovsprövningen i fråga om makens inkomster slopas alternativt att den som söker arbetsmarknadsstöd alltid får ha kvar åtminstone ett belopp som motsvarar hälften av arbetsmarknadsstödet.

I åtgärdsmotion AM 213/2000 rd föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att samordna barnförhöjningarna till utkomststödet vid arbetslöshet och höja dem i alla typer av utkomststöd vid arbetslöshet.

I åtgärdsmotion AM 24/2001 rd föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att samordna barnförhöjningen till arbetslöshetsdagpenningen och barnförhöjningen till arbetsmarknadsstödet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Av de orsaker som framgår av propositionen och på grundval av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Propositionen är ett led i åtgärdskomplexet för att motverka fattigdom och utslagning och förbättra minimiskyddet. Utskottet påpekar att fattigdomsproblemen i stor utsträckning beror på utslagning till följd av arbetslöshet. Den största gemensamma nämnaren för fattiga är att de är arbetslösa och dessutom just de arbetslösa som lever på arbetsmarknadsstöd och grunddagpenning.

Om barnförhöjningarna till arbetsmarknadsstödet höjs till samma nivå som barnförhöjningarna till grunddagpenningen inom utkomststödet för arbetslösa får de hushåll som får arbetsmarknadsstöd högre inkomster från det primära utkomstskyddet. Om hushållet inte får utkomststöd ökar också de disponibla inkomsterna. Det betyder att fattigdomen minskar när barnförhöjningarna till arbetsmarknadsstödet stiger. Hushåll som får både arbetsmarknadsstöd och ut-

komststöd behöver då inte längre lika stort utkomststöd. Samtidigt minskar också de så kallade flitfällorna för dem som får utkomststöd och arbetsmarknadsstöd, eftersom behovsprövningen av förvärvsinkomster vid arbetsmarknadsstöd är lindrigare än inkomstprövningen vid utkomststöd.

I flera sammanhang har utskottet understrukt att ett av målen med den sociala tryggheten är att försörjningen i sista hand, utkomststödet, skall spela en mindre roll för hushållens inkomster. En höjning av barnförhöjningarna i anknytning till arbetsmarknadsstödet främjar målet. Dessutom resulterar propositionen i att alla som får utkomstskydd vid arbetslöshet behandlas lika oavsett vilken lag stödet grundar sig på.

En del av de familjer som får barnförhöjning i anknytning till arbetsmarknadsstödet får inte någon högre nettoinkomst eftersom utkomststödet minskar, påpekar utskottet. I fortsättningen måste också deras försörjning förbättras.

Vid behandlingen av propositionen tog utskottet också upp barnförhöjningarnas nivå och påpekade att det sammantagna beloppet för

barnförhöjningen är litet i familjer med flera barn eftersom graderingen av barnförhöjningen bara tar hänsyn till tre barn. Det är viktigt att beakta detta när utkomstskyddet vid arbetslöshet förbättras i framtiden.

Lagförslaget i propositionen genomför på alla punkter förslagen i AM 24/2001 rd och delvis förslagen i AM 207/2000 rd och AM 213/2000 rd. Utskottet föreslår därför att de avböjs.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår social- och hälsovårdsutskottet vördsamt

att lagförslaget godkänns utan ändringar och

att åtgärdsmotionerna AM 207/2000 rd, AM 213/2000 rd och AM 24/2001 rd förkastas.

Helsingfors den 26 oktober 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Marjatta Vehkaoja /sd
vordf. Timo Ihamäki /saml
medl. Merikukka Forsius /gröna
Tuula Haatainen /sd
Inkeri Kerola /cent
Niilo Keränen /cent

Valto Koski /sd
Marjaana Koskinen /sd
Juha Rehula /cent
Päivi Räsänen /kd
Sari Sarkomaa /saml
Marjatta Stenius-Kaukonen /vänst.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Eila Mäkipää.